OIKEUSMINISTERIÖ

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
Hallitusneuvos Anne Hartoneva
Lainsäädäntöneuvos Juho Martikainen

11.10.2021

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi henkilötietojen käsittelyssä Rikosseuraamuslaitoksessa sekä vankeuslain ja eräiden muiden seuraamusten täytäntöönpanosta annettujen lakien muuttamisesta (HE 246/2020 vp)

Vastinetäydennys lakivaliokunnalle

Lakivaliokunnan täsmennyspyyntöjen johdosta oikeusministeriö esittää vielä seuraavia huomioita.

1. LAKIEHDOTUS

Henkilötietojen käsittelyä koskevan osuuden aluksi on lakivaliokunnan pyytämä yksityiskohtainen selvitys tietojen enimmäissäilytysajoista. Sen jälkeen käsitellään esitykseen liittyvät lähinnä tekniset täydennysehdotukset.

31 §. Tietojen tarkistaminen ja poistaminen rekistereistä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan eräiden tietojen rekisterissä säilyttämisen enimmäisaikojen lyhentämistä voimassa olevaan lainsäädäntöön verrattuna. Lakivaliokunta on pyytänyt selvityksen ehdotettujen aikojen lyhentämisen perusteista.

Tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan e-alakohdan ja **rikosasioiden tietosuojalain** 6 §:n 2 momentin mukaan henkilötiedot saa säilyttää muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa, vain niin kauan kuin on tarpeen henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen kannalta. Rikosasioiden tietosuojalain 6 §:n 1 momentin mukaan käsiteltävien henkilötietojen on oltava käsittelyn tarkoituksen kannalta asianmukaisia ja tarpeellisia, eivätkä ne saa olla liian laajoja niihin tarkoituksiin, joita varten niitä käsitellään. Tarpeettomat henkilötiedot on poistettava ilman aiheetonta viivytystä. Mainitun pykälän 3 momentin

mukaan henkilötietojen säilyttämisen tarpeellisuutta on arvioitava vähintään viiden vuoden välein, jollei henkilötietojen säilytysajoista muualla toisin säädetä.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta antoi hallituksen esityksestä lausuntonsa 27/2021 vp. Tietojen enimmäissäilytysajoista perustuslakivaliokunta viittasi tulkintaansa, jossa se on pitänyt viiden vuoden säilytysaikaa arkaluonteisten tietojen osalta pitkänä (PeVL 13/2017 vp, s. 6) ja korostanut, että mitä pidemmäksi tietojen säilytysaika muodostuu, sitä olennaisempaa on huolehtia tietoturvasta, tietojen käytön valvonnasta ja rekisteröidyn oikeusturvasta (PeVL 28/2016 vp, s. 7). Valiokunta totesi yleisemminkin painottaneensa erityisesti arkaluonteisten tietojen säilytysajan rajaamista siihen, mikä on välttämätöntä sen tavoitteen saavuttamiseksi, jonka vuoksi tiedot on järjestelmään tallennettu (esim. PeVL 13/2017 vp, s. 6).

Perustuslakivaliokunnan käsitellessä voimassa olevaa henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annettua lakia (1069/2015) se ei ottanut kantaa tietojen enimmäissäilytysaikaa koskevaan sääntelyyn (PeVL 70/2014 vp). Tämän jälkeen henkilötietojen enimmäissäilytysaikaa koskeva perustuslakivaliokunnan tulkintakäytäntö on tiukentunut. Erityisesti perustuslakivaliokunnan lausunnoissa on kiinnitetty huomiota arkaluonteisten tietojen säilytysaikoihin. Kyse on rekisteröidyn oikeusturvaan olennaisesti liittyvästä asiasta. Lisäksi on huomioitava EU:n tietosuojalainsäädännöstä johtuvat henkilötietojen käsittelyyn yleisesti sovellettavat lainmukaisuuden, tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden vaatimukset, jotka on rikosasioiden osalta pantu täytäntöön laissa 1054/2018.

Oikeusministeriö perustelee ehdotettuja enimmäissäilytysaikojen lyhentämisiä seuraavasti. Esityksen tavoitteena on ottaa aikaisempaa yksityiskohtaisemmin huomioon muuttuneen yleisen tietosuojalainsäädännön vaatimukset. Näistä keskeisin on tietojen tarpeellisuusvaatimusta täyttävä poistoaikojen lyhentäminen. Tämän tavoitteen perustana on tietosuoja-asetuksen ja rikosasioiden tietosuojalain sekä eduskunnan perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön asettamat vaatimukset. Tietojen enimmäissäilytysaikoja koskevalla sääntelyllä on tärkeä merkitys perustuslain 10 §:ssä turvatun henkilötietojen ja yksityisyyden suojan kannalta.

Nyt puheena olevassa asiassa on kyse siitä, miten pitkän ajan Rikosseuraamuslaitoksen rekistereihin tallennettujen tietojen voidaan arvioida olevan tarpeellisia kyseisten henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen kannalta tai kuten perustuslakivaliokunta edellyttää: välttämättömiä sen tavoitteen saavuttamiseksi, jonka vuoksi tiedot on järjestelmään tallennettu. Rikosseuraamuslaitoksen käsittelemissä tiedoissa on kyse erittäin arkaluonteisista tiedoista, myös erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvista tiedoista. Lisäksi rekistereihin tallennetaan tietoja ulkopuolisista henkilöistä, joita ei epäillä rikoksesta tai jotka eivät suorita rangaistusta taikka ole tutkintavankeudessa. Seuraavassa käsitellään ehdotettuja enimmäissäilytysaikojen lyhentämisen perusteita ehdotetun 31 §:n kohta kohdalta.

> Ehdotetun 31 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan rikosseuraamusrekisterissä olevat niin kutsutun muodollisen täytäntöönpanon tiedot poistettaisiin 10 vuoden kuluttua henkilön viimeisestä rikosseuraamusrekisteriin merkitystä vireillä olleesta täytäntöönpanoasiasta. Tätä aikaa ei ehdoteta lyhennettäväksi. Kymmenen vuoden ajan on todettu olevan tarpeellinen näiden tietojen käsittelyn tarkoituksen kannalta, jotta voidaan luotettavasti selvittää esimerkiksi rangaistuslaitoskertaisuus. Tämä on rangaistusajan laskemisen kannalta välttämätön tieto. Oikeusministeriö pitää ehdotettua 10 vuoden enimmäissäilytysaikaa perusteltuna.

Ehdotetun 31 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan vankeusrangaistuksen ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanon sekä tutkintavankeuden toimeenpanon toteuttamiseen liittyvät rikosseuraamusrekisterin sisältämät henkilötiedot poistettaisiin viiden vuoden kuluttua siitä, kun henkilö on viimeksi vapautunut Rikosseuraamuslaitoksen yksiköstä tai lopettanut yhdyskuntaseuraamuksen suorittamisen. Näiden tietojen käsittelyn tarkoitus on suunnitella ja järjestää seuraamuksen täytäntöönpano tai tutkintavankeuden toimeenpano eli kaikki täytäntöönpanoon tai toimeenpanoon liittyvät käytännön toimet. Näihin järjestelyihin liittyvien henkilötietojen tarpeellisuuden voidaan tulkita poistuneen, jos henkilö ei ole viiteen vuoteen suorittanut seuraamusta. Viittä vuotta vanhemmilla tiedoilla ei voida katsoa olevan merkitystä, jos henkilö alkaa viiden vuoden tauon jälkeen suorittaa uutta rangaistusta. Tuossa tilanteessa hänen rangaistusaikansa suunnitellaan ja seuraamus pannaan täytäntöön käsillä olevan tilanteen mukaisesti. Oikeusministeriö pitää ehdotettua 5 vuoden enimmäissäilytysaikaa perusteltuna.

Ehdotetun 31 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen väliaikaisluonteisten havaintotietojen poistamisesta. Säännös olisi uusi. Kyse olisi esimerkiksi vartijoiden työvuorojen vaihtumiseen liittyvistä tiedonvälitystiedoista, jotka olisivat tarpeen laitosjärjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi. Kyseiset tiedot poistettaisiin viimeistään kahden kuukauden kuluttua niiden merkitsemisestä rekisteriin. Siltä osin kuin tieto olisi tarpeen täytäntöönpanon järjestämisessä pidemmän aikaa, se siirrettäisiin 7 tai 8 §:ssä tarkoitettuihin yhdyskuntaseuraamuksen tai vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon taikka tutkintavankeuden toimeenpanon tietoihin. Näiden tietojen käsittelyn tarkoitus on välittää henkilökunnan jäsenten välillä valvontatehtävissä havaittuja tietoja, jotka eivät ainakaan aluksi ole rekisterin muihin tietoihin liitettävissä. Siltä osin kuin tiedot ovat luonteeltaan pysyvämmin tarpeellisia, ne siirretään asianomaiseen rekisterin osaan. Oikeusministeriö pitää ehdotettua kahden kuukauden enimmäissäilytysaikaa perusteltuna.

Ehdotetun 31 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan tapaajia ja muita vankiin tai tutkintavankiin yhteyttä pitäviä henkilöitä koskevat rikosseuraamusrekisterissä olevat tiedot poistettaisiin 2 vuoden kuluttua tapaamisajankohdasta tai muusta yhteydenpidosta ja tapaamiskieltoa koskeva tieto 2 vuoden kuluttua kiellon päättymisestä. Voimassa olevassa laissa vastaava poistoaika on viisi vuotta. Tapaajia koskevien tietojen käsittelyn tarkoitus on tapaamisten asianmukaiset ja sujuvat järjestelyt, mukaan lukien niihin liittyvien valvonnallisten seikkojen huomioon ottaminen. Enimmäissäilytysajan lyhentämistä perustellaan sillä, että kahta vuotta vanhempia tietoja ei voida pitää tietojen käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisina. Jos kyseessä on esimerkiksi pitkää vankeusrangaistusta suorittavaa vankia kohtuullisen säännöllisesti tapaamassa käyvä henkilö, kahden vuoden poistoaika ei ole lyhyt, koska aika lasketaan tapaamisajankohdasta: tieto vanhimmista tapaamisista poistuu, mutta tieto tapaamisyhteydestä säilyy tuoreimpien tapaamistietojen perusteella. Jos kyse on hyvin harvoin tapahtuvasta tapaamisesta, tapaamisjärjestelyt tulee suunnitella ja toteuttaa joka tapauksessa käsillä olevan tilanteen perusteella, ei vanhoihin tietoihin nojautuen. Tietojen enimmäissäilyttämisaikaa määritettäessä ratkaisevaa on siis tietojen tarpeellisuus niiden käyttötarkoituksen kannalta, joten enimmäissäilyttämisaikaa ei voida kytkeä esimerkiksi tavatun vangin vankilassaoloaikaan. Tapaajia ja muita vankiin tai tutkintavankiin yhteyttä pitäviä henkilöitä koskevien henkilötietojen poistamisessa korostuu se, että he ovat ulkopuolisia henkilöitä, eivät tutkintavankeja tai seuraamuksen suorittajia. Heidän oikeustur-

vansa kannalta mahdollisimman lyhyt tietojen säilytysaika on tärkeä. Lisäksi todetaan, että tietosuojasäännökset estävät tietojen keräämisen ja säilyttämisen varmuuden vuoksi. Jos tapaamiseen liittyy seikkoja, jotka täyttävät 11 §:n mukaisen turvallisuustietorekisterin käsittelykynnyksen, kyseiset tiedot voidaan tallentaa siihen. Rikosseuraamuslaitos ei ole esitutkintaviranomainen, joten se ei myöskään voi siinä tarkoituksessa käsitellä henkilötietoja. Oikeusministeriö pitää tietojen käsittelytarkoituksen ja muiden edellä todettujen seikkojen nojalla ehdotettua kahden vuoden pituista enimmäissäilytysaikaa perusteltuna. Oikeusministeriö painottaa ehdotetussa 31 §:ssä säädettävää tietojen tarpeellisuuden tarkistamista ja tarpeettomiksi todettujen tietojen poistamisvelvollisuutta. Tapaajia koskevissa tiedoissa tämä korostuu erityisesti, koska kyse voi olla esimerkiksi vangin lapsia, puolisoa ja vanhempia koskevista tiedoista.

Ehdotetun 31 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan asioijia koskevien tietojen poistamisen periaatteet ovat samat kuin tapaajien ja muiden vankiin tai tutkintavankiin yhteyttä pitävien henkilöiden henkilötietojen poistamisessa. Näiden tietojen enimmäissäilytysaika olisi yksi vuosi. Säännös olisi uusi. Asioijien osalta korostuu erityisesti heidän ulkopuolisuutensa. Näiden tietojen käsittelyn tarkoitus on kerätä tiedot asiointikäynnistä ja sen edellyttämistä järjestelyistä. Oikeusministeriö pitää ehdotettua vuoden pituista enimmäissäilytysaikaa perusteltuna.

Ehdotetussa 31 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädettäisiin poikkeuksellisia tilanteita sisältävän turvallisuustietorekisterin tietojen enimmäissäilytysajaksi viisi vuotta viimeisestä merkinnästä. Voimassa olevan lain mukaan tämä aika on kymmenen vuotta. Näiden tietojen käsittelyn tarkoitus on estää vankeusrangaistuksen aikaisia rikoksia ja ylläpitää laitosturvallisuutta, kun vangin ja tutkintavangin voidaan perustellusti epäillä syyllistyvän rikokseen, josta laissa säädetty ankarin rangaistus on vankeutta. Ehdotetussa tietojen säilytysajan lyhentämisessä perusteluna on tietojen tarpeellisuusvaatimus. Jos henkilöstä ei ole viiteen vuoteen tehty merkintöjä turvallisuustietorekisteriin, rekisterissä olevia tietoja ei enää voi pitää vankeusrangaistuksen aikaisen rikollisuuden ja laitosturvallisuuden ylläpidon kannalta tarpeellisina. Tietojen enimmäissäilyttämisaikaa määritettäessä ratkaisevaa on siis tietojen tarpeellisuus niiden käyttötarkoituksen kannalta, joten enimmäissäilyttämisaikaa ei voida kytkeä esimerkiksi vangin vankilassaoloaikaan. Turvallisuustietorekisterin tietojen säilytys- ja poistoaikaa määritettäessä otetaan erityisenä seikkana huomioon myös näiden tietojen mahdollinen epävarmuus. Koska Rikosseuraamuslaitoksen tehtävänä ei ole rikosten selvittäminen, se ei myöskään ole turvallisuustietorekisterin tietojen käsittelyn tarkoitus. Ehdotetun 30 §:n mukaan Rikosseuraamuslaitos voi salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä ja myös oma-aloitteisesti luovuttaa esitutkintaviranomaisille turvallisuustietorekisterin tietoja, jotka ovat välttämättömiä turvallisuustietorekisterin mukaisiin käyttötarkoituksiin. Oikeusministeriö pitää ehdotettua viiden vuoden pituista enimmäissäilytysaikaa perusteltuna.

Ehdotetun 31 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan 12 §:ssä tarkoitetun asianomistajarekisterin tiedot poistettaisiin puolen vuoden kuluttua siitä, kun kyseinen vanki on vapautunut vankeudesta, johon liittyi kyseinen ilmoittamisvelvollisuus. Näiden tietojen käsittelyn tarkoitus on saada toimitettua rikoksen asianomistajalle vankeuslain 19 luvun 4 §:ssä tarkoitettu ilmoitus vangin vapautumisesta tai muusta vankilan ulkopuolelle pääsemisestä. Lyhyttä säilyttämisaikaa perustellaan sillä, että kyseinen tieto olisi Rikosseuraamuslaitoksen toiminnan kannalta tarpeellinen

ainoastaan lyhyen aikaa henkilön vapautumisen jälkeen. Lisäksi asianomistajan tiedot ovat seuraamusten täytäntöönpanotehtävissä ulkopuolisen henkilön tietoja. Oikeusministeriö pitää ehdotettua kuuden kuukauden pituista enimmäissäilytysaikaa perusteltuna.

Ehdotetun 31 §:n 2 momentin mukaan yksilöintitietoihin kuuluva biometrinen valokuva ja sormenjälkitieto olisi poistettava rekisteristä kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun rangaistus on suoritettu tai tutkintavankeus päättynyt. Näiden tietojen käsittelyn tarkoitus on luotettavasti yksilöidä vanki tai tutkintavanki. Kun rangaistus on suoritettu tai tutkintavankeus on päättynyt, tätä yksilöintitarvetta ei enää ole. Kyse on erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvista tiedoista, joiden säilytysaika on tietojen erityisen arkaluonteisuuden vuoksi säädettävä mahdollisimman lyhyeksi. Oikeusministeriö pitää ehdotettua kuuden kuukauden pituista enimmäissäilytysaikaa perusteltuna.

Ehdotetun 31 §:n 3 momentin mukaan teknisen valvonnan tallenteet on hävitettävä viimeistään kuukauden kuluttua tallentamisen päättymisestä, jollei niiden säilyttäminen ole välttämätöntä 8 tai 11 §:ssä säädettyyn tarkoitukseen. Näiden tietojen käsittelyn tarkoitus on osaltaan toteuttaa vankeuslain 16 luvun 1 §:n ja tutkintavankeuslain 11 luvun 1 §:n mukaista vankien ja vankien käytössä olevien tilojen valvontaa vankilan järjestyksen, vankilassa pitämisen varmuuden, vankien ja muiden henkilöiden turvallisuuden sekä karkaamisen tai laitoksesta taikka avolaitoksesta luvatta poistumisen ja rikoksen estämisen edellyttämällä tavalla. Kyseisten säännösten nojalla vankiloiden yleisissä tiloissa toteutetaan teknistä, kuvaa välittävillä ja tallentavilla kameroilla tapahtuvaa valvontaa. Oikeusministeriö pitää ehdotettua kuukauden pituista enimmäissäilytysaikaa perusteltuna. Jos tiedon säilyttäminen todetaan välttämättömäksi ja 8 tai 11 §:ssä säädetty tietojen käsittelyn tarkoitus täyttyy, tieto voidaan tallentaa mainittujen pykälien nojalla, jolloin tiedon enimmäissäilytysaika on viisi vuotta.

Oikeusministeriö toteaa yhteenvetona yllä olevasta, että ehdotetut tietojen enimmäissäilytysajat perustuvat tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan e-alakohdan ja rikosasioiden tietosuojalain 6 §:n vaatimukseen, että tietoja voidaan säilyttää vain sen aikaa kuin se on tarpeen henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen kannalta. Lisäksi perustuslakivaliokunta on tulkintakäytännössään painottanut sitä, että erityisesti arkaluonteisten tietojen säilytysajat rajataan siihen, mikä on välttämätöntä sen tavoitteen saavuttamiseksi, jonka vuoksi tiedot on järjestelmään tallennettu. Näin ollen tietojen tallentaminen ja säilyttäminen varmuuden vuoksi ei ole hyväksyttävää. Lisäksi Rikosseuraamuslaitoksen henkilötietojen käsittely koskee nimenomaan Rikosseuraamuslaitoksen laissa säädettyjen tehtävien hoitamista. Rikosseuraamuslaitoksen rekistereihin tallennetaan ja niissä säilytetään tietoja Rikosseuraamuslaitoksen tehtävien hoitamiseksi, ei esimerkiksi poliisin tehtävissään tarvitsemien tietotarpeiden vuoksi. Oikeusministeriön näkemyksen mukaan ehdotettuja pidemmät enimmäissäilytysajat olisivat vastoin tietosuoja-asetuksen ja rikosasioiden tietosuojalain säännöksiä ja perustuslakivaliokunnan tulkintakäytäntöä. Näin ollen enimmäissäilytysaikojen pidentäminen olisi ongelmallista perustuslain 10 §:n mukaisen henkilötietojen ja yksityisyyden suojan toteutumisen kannalta.

Edellä todetun perusteella oikeusministeriö katsoo, että ehdotetut säilytysajat ovat Rikosseuraamuslaitoksen tehtävien hoitamisen ja kyseisten henkilötietojen käsittelyn kannalta perusteltuja.

Perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten säilytysaikojen toimivuutta käytännössä on perusteltua seurata. Käytännön kokemusten perusteella voidaan arvioida, tulisiko säilytysaikoja myöhemmin lyhentää edelleen.

Oikeusministeriö toteaa, että hallituksen esitys on laadittu yhteistyössä ja yhteisymmärryksessä Rikosseuraamuslaitoksen kanssa, myös ehdotettujen enimmäissäilytysaikojen osalta. Rikosseuraamuslaitoksella ei ollut myöskään lakivaliokunnan asiantuntijakuulemisessa huomautettavaa enimmäissäilytysaikojen pituudesta.

Oikeusministeriö toteaa vielä, että ehdotetut enimmäissäilytysajat ovat kokonaisuus, jolla turvataan yhtäältä Rikosseuraamuslaitoksen tehtävien hoitaminen, toisaalta perustuslain 10 §:ssä turvattu henkilötietojen ja yksityisyyden suoja sekä tietojen käsittelyn säädösten ja periaatteiden mukaiset menettelyt.

2 §. Suhde muuhun lainsäädäntöön

Oikeusministeriö ehdottaa, että laissa otettaisiin huomioon perustuslakivaliokunnan edellyttämä muotoilu julkisuuslainsäädännön soveltamisesta siten kuin tietosuojalain 28 §:ssä ja rikosasioiden tietosuojalain 2 §:ssä on säädetty. Valiokunta pitää perustuslain 12 §:n 2 momentista johtuvista syistä välttämättömänä, että sääntelyn sanamuoto yhtenäistetään näiden yleislakien kanssa.

Edellä todetun muutosehdotuksen perustelujen muutos vastineessa olevaan verrattuna on merkitty seuraavassa keltaisella.

> ***Oikeusministeriö*** pitää havaintoja ehdotetun 2 §:n epäselvyydestä perusteltuina. Rikosseuraamuslaitoksen henkilötietojen käsittelyssä sovelletaan myös yleislainsäädäntöä. Esimerkiksi julkisuuslain mukaiset julkisuusperiaatteen toteuttamista koskevat säännökset sekä julkisuuslain ja tiedonhallintalain menettelytapasäännökset koskevat myös Rikosseuraamuslaitoksen suorittamaa henkilötietojen käsittelyä, ellei erityislainsäädännössä toisin säädetä. Rikosseuraamuslaitoksen henkilötietojen käsittelyssä sovelletaan myös tiedonhallintalain säännöksiä tietoturvallisuustoimenpiteistä ja asianhallinnasta. Oikeusministeriön mukaan ehdotettua säännöstä tulisi muokata niin, että se olisi selkeämpi eikä se virheellisesti rajoittaisi henkilötietojen käsittelyä koskevan yleislainsäädännön soveltamista.
>
> Oikeusministeriö ehdottaa, että 2 §:n 1 momentin alkuun lisätään perustuslakivaliokunnan edellyttämä säännös julkisuuslainsäädännön soveltamisesta samalla tavoin kuin tietosuojalain 28 §:ssä ja rikosasioiden tietosuojalain 2 §:ssä on säädetty.
>
> Ehdotetun 2 §:n selkiinnyttämiseksi oikeusministeriö ehdottaa lisäksi, että säännösehdotuksessa olevat rajaukset poistettaisiin ja soveltamisala säädettäisiin ehdotettua laajemmin koskemaan henkilötietojen käsittelyä. Tämä voitaisiin toteuttaa ehdotetun 2 §:n 1 momentin kohtien yhdistämisellä niin, ettei henkilötietojen käsittelyn eri osa-alueita pyrittäisi erottamaan toisistaan, vaan säädettäisiin nimenomaan henkilötietojen käsittelystä, johon sovelletaan kutakin säännöksessä todettua lakia sen soveltamisalan mukaisesti. Momentin muutosehdotus esitetään alla.

Oikeusministeriö toteaa vielä, että kysymys siitä, sovelletaanko yleislainsäädäntöä vai erityislainsäädäntöä, ratkeaa erityislain kunkin sovellettavan sisällöllisen säännöksen perusteella.

Oikeusministeriö tarkentaa vielä, että salassapito ei ole tietojen käsittelyä. Jos 2 §:n 1 momenttiin lisätään edellä tarkoitettu julkisuuslainsäädäntöä koskeva ensimmäinen virke, salassapitoa koskeva sääntely tulisi siinä järjestettyä ja momentin toinen virke koskisi henkilötietojen käsittelyä kattavasti. Rikosasioiden tietosuojalain säännökset koskevat kaikkea henkilötietojen käsittelyä, mukaan lukien henkilötietojen luovuttaminen. Rikosasioiden tietosuojalaki ei sisällä muuta nimenomaista henkilötietojen luovuttamista koskevaa sääntelyä kuin säännökset, jotka koskevat tietosuojavaltuutetun tiedonsaantioikeutta sekä säännökset henkilötietojen siirroista kolmansiin maihin ja kansainvälisille järjestöille. Kaikissa henkilötietojen luovutustilanteissa tulee silti ottaa huomioon myös muut rikosasioiden tietosuojalain vaatimukset, kuten tietoturvallisuutta koskevat säännökset.

Oikeusministeriö toteaa vielä, että rikosasioiden tietosuojalakiin nähden tämän nyt käsiteltävän erityislain säännöksiä olisivat esimerkiksi ehdotetun 36 §:n säännös tarkastusoikeuden rajoituksista ja 37 §:n säännös tarkastusoikeuden toteuttamisesta.

Edellä olevan perusteella oikeusministeriö ehdottaa, että lakiehdotuksen 2 §:n 1 momenttia muutetaan seuraavasti, muutokset vastineessa olevaan muotoiluun verrattuna merkittyinä punaisella:

2 §
Suhde muuhun lainsäädäntöön

Oikeuteen saada tieto ja muuhun henkilötietojen luovuttamiseen viranomaisen henkilörekisteristä sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta säädetään. Muilta osin, jollei tässä laissa toisin säädetä, henkilötietojen ~~salassapitoon ja luovuttamiseen~~ käsittelyyn sovelletaan ~~viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999),~~ henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annettua lakia (1054/2018), jäljempänä rikosasioiden tietosuojalaki, sekä julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annettua lakia (906/2019).
---

13 §. Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittely

Oikeusministeriö ehdottaa 13 §:n korjaamista niin, että vastineessa olevan 13 §:n viittaus 5 §:n 1 momentin 7 kohtaan muutettaisiin viittaukseksi 5 §.n 2 momenttiin, jossa on kyse biometrisistä tiedoista eli biometrisestä kasvokuvasta ja sormenjälkitiedoista. Nimenomaan biometriset tiedot katsotaan kuuluviksi erityisiin henkilötietoryhmiin. Rikosasioiden tietosuojalain mukaan erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja ovat henkilötiedot, joista ilmenee etninen alkuperä, poliittisia mielipiteitä, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus taikka ammattiliiton jäsenyys, sekä geneettiset tiedot, luonnollisen henkilön yksiselitteiseen tunnistamiseen tarkoitetut biometriset tiedot sekä terveyttä taikka luonnollisen henkilön seksuaalista käyttäytymistä ja seksuaalista suuntautumista koskevat tiedot. Näin ollen ehdotetun 5 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetut tiedot (pituus, paino, silmien väri, hiusten oma

väri, vartalon rakenne, mahdolliset arvet ja tatuoinnit sekä mahdolliset muut vastaavat tuntomerkkitiedot) eivät ole erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja.

Edellä todetun muutosehdotuksen perustelujen muutos vastineessa olevaan verrattuna on seuraava.

> Oikeusministeriö toteaa, että edellä todettujen muutosehdotusten lisäksi 13 §:ää olisi syytä täsmentää, jotta säännös olisi riittävän täsmällinen ja tarkkarajainen. Oikeusministeriö on yhteistyössä Rikosseuraamuslaitoksen kanssa selvittänyt, mitä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia henkilötietoja on välttämätöntä käsitellä Rikosseuraamuslaitoksen toiminnan kannalta. Kyse olisi 5 §:n 2 momentissa tarkoitetuista biometrisestä kasvokuvasta ja sormenjäljistä sekä uskonnollista tai filosofista vakaumusta, terveyttä sekä seksuaalista käyttäytymistä ja seksuaalista suuntautumista koskevista tiedoista.
>
> Erityisiin henkilötietoryhmiin katsotaan kuuluviksi rikosasioiden tietosuojalain 11 §:n 1 momentin mukaiset tiedot, mukaan lukien luonnollisen henkilön yksiselitteiseen tunnistamiseen tarkoitetut biometriset tiedot. Ehdotetun 5 §:n 2 momentin mukaisesti käsiteltäviä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja olisivat biometrinen kasvokuva ja sormenjäljet. Biometrisellä kasvokuvalla tarkoitetaan sitä, että kasvokuva on käsitelty luonnollisen henkilön fyysisiin ja fysiologisiin ominaisuuksiin liittyvällä teknisellä käsittelyllä siten, että kyseinen luonnollinen henkilö voidaan tunnistaa yksiselitteisesti. Muita erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia, rikosseuraamusrekisteriin tallennettuja tietoja olisi välttämätöntä käsitellä esimerkiksi seuraavista syistä. Uskonnollista tai filosofista vakaumusta koskeva tieto voi olla välttämätön esimerkiksi siksi, että henkilölle voidaan järjestää mahdollisuus harjoittaa uskontoaan. Tässä tarkoitettu terveyttä koskeva tieto ei olisi potilasrekisterin tietoa vaan muu henkilön terveyttä koskeva tieto, joka on välttämätön seuraamusta täytäntöön pantaessa. Kyse olisi esimerkiksi tiedosta, että henkilöllä on tietyn sairauskohtauksen riski tai näkövamma, joka vaikuttaa hänen toimintoihinsa vankilassa. Kyse voi olla myös tiedosta, että henkilö käy viikoittain tietyssä terveydenhuollon toimenpiteessä. Seksuaalista käyttäytymistä ja suuntautumista koskevia tietoja voi olla välttämätöntä käsitellä suunniteltaessa ja toteutettaessa seksuaalirikollisten toimintaohjelmiin osallistumista. Uskonnollista tai filosofista vakaumusta, terveyttä sekä seksuaalista käyttäytymistä ja seksuaalista suuntautumista koskevien tietojen tallentaminen rikosseuraamusrekisteriin voi perustua yhdyskuntaseuraamusten osalta ehdotetun 7 §:n 1 momentin 4 kohtaan ja 2 momentin 6 kohtaan sekä vankeusvankeuden ja tutkintavankeuden osalta 8 §:n 1 momentin 3 kohtaan.
>
> Oikeusministeriö ehdottaa, että sääntelyn täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimuksen mukaisesti säännöksessä todettaisiin myös se, että kyse olisi nimenomaan rikosseuraamusrekisterin ja turvallisuustietorekisterin sisältämistä tiedoista.

Edellä olevan perusteella oikeusministeriö ehdottaa, että lakiehdotuksen 13 §:ää muutetaan seuraavasti:

13 §
Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittely

Rikosseuraamuslaitos saa käsitellä ~~rikosasioiden tietosuojalain 11 §:ssä tarkoitettuja~~ rikosseuraamusrekisterin ja turvallisuustietorekisterin sisältämiä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia ~~tietoja~~ ~~henkilön 5 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettuja henkilötuntomerkkejä,~~ 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuja biometristä kasvokuvaa ja sormenjälkiä, uskonnollista tai filosofista vakaumusta, terveyttä sekä seksuaalista käyttäytymistä ja seksuaalista suuntautumista koskevia tietoja vain, jos käsittely on käsittelytarkoituksen kannalta välttämätöntä.

20 §. Tietojen luovuttaminen poliisille

Hallituksen esityksessä olevan lakiehdotuksen 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa viitataan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin ja siinä todetaan lain numero 621/1999. Mainittua pykälää on vastinevaiheessa muokattu niin, ettei 2 §:ssä enää viitata nimenomaisesti kyseiseen lakiin, vaan siihen, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta säädetään. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettu laki todetaan ensimmäistä kertaa lakiehdotuksen 20 §:ssä. Oikeusministeriö ehdottaa, että 20 §:n 1 momenttiin lisätään kyseisen lain numero seuraavasti:

20 §
Tietojen luovuttaminen poliisille

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) ja muualla laissa säädetään, Rikosseuraamuslaitos voi salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä ja myös oma-aloitteisesti luovuttaa poliisille rikoksesta epäiltyä, tuomittua, vankia, tutkintavankia ja yhdyskuntaseuraamusta suorittavaa koskevat seuraavat rikosseuraamusrekisterin tiedot, jos tiedot ovat tarpeen henkilön luotettavuutta edellyttävää poliisin lupaa tai hyväksyntää varten:
---

33 §. Tietojen säilyttäminen tutkimusta tai muuta hyväksyttävää tarkoitusta varten

Oikeusministeriö toteaa, että edellä 13 §:ään ehdotetun 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun biometristä kasvokuvaa ja sormenjälkiä koskevan lisäyksen perusteella ehdotetussa 33 §:ssä ei enää tarvittaisi nimenomaista viittausta 5 §:n 2 momenttiin, vaan viittaus 13 §:ään riittäisi. Ehdotetun 33 §:n mukaisen tietojen säilyttämisen ulkopuolelle rajattaisiin nimenomaan erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvat tiedot.

Edellä todetun muutosehdotuksen perustelujen muutos vastineessa olevaan verrattuna on seuraava.

> Oikeusministeriö toteaa, että lakiehdotuksen 33 §:n 1 momentti koskee rikosseuraamusrekisterin tietoja kokonaisuudessaan. Voidaan arvioida, että seuraamusjärjestelmää koskevassa, esimerkiksi seuraamusten vaikuttavuutta arvioivassa tutkimuksessa kaikki nämä tiedot ovat olennaisia. Oikeusministeriö pitää kuitenkin mahdollisena rajata arkistoon siirrettävien tietojen joukosta pois erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvat tiedot. Näitä tietoja olisivat ehdotetun 13 §:n mukaiset tiedot eli 5 §:n 2 momentissa säännellyt vangista, tutkintavangista, valvontarangaistusta suorittavasta, valvotussa koevapaudessa olevasta tai yhdistelmärangaistuksen valvonta-

aikaa suorittavasta henkilöstä otettu biometrinen kasvokuva ja sormenjälkitieto sekä uskonnollista tai filosofista vakaumusta, terveyttä sekä seksuaalista käyttäytymistä ja seksuaalista suuntautumista koskevat tiedot. Oikeusministeriö pitää perusteltuna näkemystä, että erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen luonteen vuoksi niitä ei ole asianmukaista säilyttää näin pitkää aikaa. Oikeusministeriö ehdottaa lakivaliokunnan harkittavaksi, että lakiehdotuksen 33 §:n 1 momenttia täsmennettäisiin tältä osin alla olevan muutosehdotuksen mukaisesti.

Edellä olevan perusteella oikeusministeriö ehdottaa, että lakiehdotuksen 33 §:ää muutetaan seuraavasti:

33 §
Tietojen ~~pysyvä~~ säilyttäminen tutkimusta tai muuta hyväksyttävää tarkoitusta varten

~~Tietokannasta poistetuista~~ Rikosseuraamusrekisteristä poistetuista tiedoista muodostetaan ~~pysyvästi~~ tutkimusta tai muuta hyväksyttävää tarkoitusta varten säilytettävien tietojen hakemisto. Hakemistoon ei siirretä ~~5 §:n 2 momentissa eikä~~ 13 §:ssä tarkoitettuja tietoja. Tieto poistetaan hakemistosta 50 vuoden kuluttua siitä, kun henkilö on viimeksi vapautunut Rikosseuraamuslaitoksen yksiköstä tai lopettanut yhdyskuntaseuraamuksen suorittamisen.

~~Edellä 9 §:ssä tarkoitettujen sosiaalihuollon tietojen pysyvään säilyttämiseen sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annettua lakia sekä sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annettua lakia.~~

40 §. Siirtymäsäännökset

Oikeusministeriö on esittänyt vastineessaan lakivaliokunnalle sosiaalihuollon tietojen käsittelyyn oikeutettuja koskevan 14 §:n 2 momentin 2 kohdan osalta siirtymäsäännöstä, jonka mukaan sosiaalihuollon ammattihenkilöpätevyyttä vailla olevat virkamiehet voisivat kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta täydentää opintojaan niin, että he saavat tuon pätevyyden. Oikeusministeriön mukaan siirtymäsäännöksessä olisi tarpeen varmistaa, ettei kyseinen tietojen käsittelyyn oikeutettujen piiri tänä siirtymäaikana laajenisi nykyisestä. Tämä varmistettaisiin alla olevalla 40 §:n 1 momentin jälkimmäisellä virkkeellä.

Edellä todetun muutosehdotuksen perustelujen muutos vastineessa olevaan verrattuna on seuraava.

Edellä olevan perusteella oikeusministeriö ehdottaa lakivaliokunnan harkittavaksi, olisiko esimerkiksi ehdotetun lain 39 §:n (40 §:n, jos edellä ehdotettu rangaistussäännös säädetään omaksi pykäläkseen) 1 momentiksi lisättävissä edellä tarkoitettua siirtymäaikaa koskeva alla esitetty säännös. Vaikka lain 14 §:n 1 momentin mukaan Rikosseuraamuslaitoksen rekistereissä olevien tietojen käsittelyyn ovat oikeutettuja Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehet siltä osin kuin se on tarpeen heidän virkatehtäviensä suorittamiseksi, on kuitenkin tarpeen täsmentää sosiaalihuollon tietojen käsittelyyn oikeutettujen piiriä siirtymävaiheen ajaksi, koska kyse on erityisen arka-

luonteisista tiedoista. Siksi siirtymäsäännökseen ehdotetaan säädettäväksi, että siirtymäajan kuluessa näiden tietojen käsittelyyn oikeutettuja ovat voimassa olevan lain 13 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisesti vain sosiaalityön tehtäviin osallistuvat henkilöt.

Lakiehdotuksen kyseinen pykälä sisältää ainoastaan tietojen poistamista koskevan siirtymäsäännöksen, joten jos pykälään lisättäisiin nyt puheena oleva siirtymäsäännös, pykälän otsikko muutettaisiin muotoon *siirtymäsäännökset*. Edellä 4 §:n käsittelyssä todetuin syin 39 §:n (40 §:n) mahdollisesti 2 momentiksi siirtyvän säännöksen henkilörekisteri-käsite muutettaisiin rekisterin käsitteeksi.

Edellä olevan perusteella oikeusministeriö ehdottaa, että lakiehdotuksen 40 §:n 1 momenttia muutetaan seuraavasti:

40 §
~~*Tietojen poistamista koskeva*~~ *Siirtymäsäännökset*

Tämän lain 14 §:n 2 momentin 1 kohdassa säädettyä tietojen käsittelyyn oikeutettujen rajoitusta sovelletaan kahden vuoden kuluttua lain voimaan tulosta. Siirtymäajan kuluessa näiden tietojen käsittelyyn oikeutettuja ovat vain sosiaalityön tehtäviin osallistuvat henkilöt.
---

2. LAKIEHDOTUS

Vankeuslain 2 luvun 10 §:ää on tämän esityksen antamisen jälkeen muutettu lailla 290/2021 siten, että etsintäkuuluttamista koskevaa päätösvaltasäännöstä on täydennetty mahdollisuudella etsintäkuuluttaa tuomitun lisäksi vanki. Tämä muutos pitäisi ottaa huomioon ehdotetun 2. lakiehdotuksen 2 luvun 10 §:n sanamuodossa ja lain johtolauseessa:

2. lakiehdotus
2 luku
Täytäntöönpanon aloittaminen
10 §
Päätösvalta
--
Täytäntöönpanosta vastaava virkamies tai muu työjärjestyksessä määrätty täytäntöönpanoyksikön virkamies päättää tuomitun tai vangin etsintäkuuluttamisesta ja sen peruuttamisesta.

Oikeusministeriö on myös tarkistanut kootusti 2. lakiehdotuksen johtolauseen sanamuodon. Vastineessa ja tässä täydentävässä vastineessa esitettyjen muutosten lisäksi johtolauseessa viitataan virheellisesti lain 4 luvun 9 §:n 2 momenttiin, kun pitäisi viitata pykälän 1 momenttiin. Oikeusministeriö esittää johtolauseen lopulliseksi muotoiluksi seuraavaa:

Laki

vankeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan vankeuslain (767/2005) 1 luvun 7 §, 2 luvun 8 §, 3 luvun 7 a §:n 3 momentti, 12 luvun 10 §, 14 luvun 8 §:n 2 momentti sekä 15 luvun 14 ja 15 §,

sellaisina kuin niistä ovat 3 luvun 7 a §:n 3 momentti, 12 luvun 10 § sekä 15 luvun 14 ja 15 § laissa 393/2015,

muutetaan 1 luvun 5 §:n 2 momentti ja 9 §:n 1 momentti, 2 luvun 1 §:n 1 ja 2 momentti, **1 a,** 7 ja 10 §, 3 luvun 7 §:n 3 momentti ja 8 §:n 2 momentti, 4 luvun 2 §:n 3 momentti, 5–7 §, 9 §:n 1 momentti ja 11 §, 5 luvun 4 § ja 9 §:n 2 momentti, 6 luvun 1 ja 2 § sekä 6 §:n otsikko ja 4 momentti, 7 luvun 7 §:n 2 momentti, 8 luvun 10 §:n 3 momentti ja 14 §, 9 luvun 9 §:n 2 momentti, 11 luvun 8 §:n 2 momentti, 12 luvun 11 §:n 2 momentti, 14 luvun 2 §, 11 §:n 1 momentti ja 12 §, 15 luvun 4 ja 9–13 § ja 16 §:n 4 momentti sekä 18 §, 16 luvun 7 ja 9 § sekä 10 §:n 1 ja 2 momentti, 17 luvun 6 §:n 3 momentti, 7 §, 8 §:n 1 momentti ja 9 §, 18 luvun 6 §:n 3 ja 4 momentti, 7 § ja 9 §:n 1 momentti, 19 luvun 11 §:n 2 momentti sekä 20 luvun 1 §:n 1 momentin 2, 8 ja 14 kohta ja 2 §:n 4–6 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 9 §:n 1 momentti, 3 luvun 8 §:n 2 momentti, 4 luvun 7 § ja 9 §:n ~~2~~ **1 momentti**, 6 luvun 6 §:n otsikko ja 4 momentti, 7 luvun 7 §:n 2 momentti, 15 luvun 4 §, 16 luvun 10 §:n 2 momentti, 18 luvun 9 §:n 1 momentti ja 20 luvun 1 §:n 1 momentin 2, 8 ja 14 kohta ja 2 §:n 4–6 kohta laissa 393/2015, 2 luvun 1 §:n 1 ja 2 momentti laissa 33/2015, **2 luvun 1 a § laissa 14/2016,** 2 luvun 10 § ~~**ja 4 luvun 11 §**~~ laeissa 33/2015~~**, ja**~~ 383/2017 **ja 290/2021**, 4 luvun 2 §:n 3 momentti laissa 1070/2015, 4 luvun 5 § osaksi laissa 809/2011, 4 luvun 6 § osaksi laissa 403/2015, **4 luvun 11 § laeissa 33/2015 ja 383/2017,** 5 luvun 9 §:n 2 momentti laissa 1640/2015, 6 luvun 2 § ja 15 luvun 10 § osaksi laeissa 735/2011 ja 393/2015, 8 luvun 14 § laeissa 393/2015, 383/2017 ja 804/2017, 9 luvun 9 §:n 2 momentti, 12 luvun 11 §:n 2 momentti ja 19 luvun 11 §:n 2 momentti laissa 383/2017, 14 luvun 11 §:n 1 momentti laissa 804/2017, 14 luvun 12 § laissa 735/2011, 15 luvun 18 § osaksi laissa 735/2011, 16 luvun 7 § osaksi laissa 393/2015, 16 luvun 9 § osaksi laeissa 735/2011, 809/2011 ja 507/2019 sekä 16 luvun 10 §:n 1 momentti laissa 507/2019, sekä

lisätään 1 luvun 1 §:ään uusi 2 momentti, 16 lukuun uusi 9 a ja 11 §, 18 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 735/2011, uusi 5 momentti, lukuun uusi 6 a ja 6 b § sekä 8 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

3. LAKIEHDOTUS

Lakivaliokunnan täsmennyspyyntöjen johdosta oikeusministeriö esittää vielä seuraavia huomioita.

Tutkintavankeuslain 5 luvun 8 §:ään on lailla 291/2021 lisätty 3 momentti päätösvallasta maksukortin käytön valvonnassa tämän esityksen antamisen jälkeen. Tämä muutos pitäisi ottaa huomioon ehdotetun 3. lakiehdotuksen 5 luvun 8 §:n sanamuodossa ja lain johtolauseessa:

5 luku

Tutkintavangin omaisuus ja tulot

8 §

Päätösvalta

Edellä 3 a §:n 2 momentissa tarkoitetusta Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymän maksukortin käytön valvonnasta päättää turvallisuudesta vastaava virkamies taikka hänen tällaisiin tehtäviin erikseen nimeämänsä ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies.

Oikeusministeriö on myös tarkistanut kootusti 3. lakiehdotuksen johtolauseen sanamuodon. Vastineessa ja tässä täydentävässä vastineessa esitettyjen muutosten johdosta oikeusministeriö esittää johtolauseen lopulliseksi muotoiluksi seuraavaa:

Laki tutkintavankeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan tutkintavankeuslain (768/2005) 1 luvun 6 §, 8 luvun 8 §, 10 luvun 14 ja 15 §,
sellaisina kuin niistä ovat 8 luvun 8 § laissa 394/2015 ja 10 luvun 14 ja 15 § osaksi laissa 394/2015,
muutetaan 1 luvun 5 §:n 2 momentti, 2 luvun 2 §:n 5 momentti ja 4 §, 3 luvun 3 ja 9 §, 4 luvun 4 §, 5 luvun 8 §, 8 luvun 9 §, 10 luvun 4 ja 9–13 §, 16 §:n 4 momentti ja 18 §, 11 luvun **2 a,** 7, 9 ja 10 §, 12 luvun 6 §:n 3 momentti, 7 §, 8 §:n 1 momentti ja 9 §, 13 luvun 6 §:n 3 ja 4 momentti, 7 § ja 9 §:n 1 momentti sekä 15 luvun 1 §:n 1 momentin 6 kohta,
sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 2 §:n 5 momentti laissa 15/2016, 3 luvun 9 § laeissa 736/2011, 394/2015 ja 384/2017, 4 luvun 4 § laissa 384/2017, 5 luvun 8 § laeissa 394/2015**, ja** ~~ja~~ 384/2017 **ja 291/2021**, 8 luvun 9 §, 11 luvun 10 §, 13 luvun 9 §:n 1 momentti ja 15 luvun 1 §:n 1 momentin 6 kohta laissa 394/2015, 10 luvun 4 § ja 11 luvun 7 § osaksi laissa 394/2015, 10 luvun 18 § osaksi laissa 736/2011**, 11 luvun 2 a § laissa 508/2019** ja 11 luvun 9 § osaksi laeissa 736/2011 ja 808/2011, sekä
lisätään 1 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 394/2015, uusi 5 momentti, 3 lukuun uusi 3 a ja 3 b §, 11 lukuun uusi 9 a ja 11 §, 13 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 736/2011, uusi 5 momentti ja lukuun uusi 6 a ja 6 b § sekä 8 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

4.–10. LAKIEHDOTUKSET

Lakivaliokunnan täsmennyspyyntöjen johdosta oikeusministeriö esittää vielä seuraavia huomioita.

Vastineen sivulla 50 käsitellään 4. lakiehdotuksen 30 §:n täsmentämistä. Oikeusministeriö esittää lisähuomiona seuraavaa. Voimassa olevassa ja ehdotetussa 30 §:n 1 momentissa säädetään yhdyskuntaseuraamustoimiston johtajan päätösvallasta silloin, kun kyse on törkeän velvollisuuksien rikkomisen aiheuttamista toimenpiteistä. Säännös on kattanut ja kattaa edelleen ehdotetussa 26 §:n 2 momentissa tarkoitetusta täytäntöönpanon lykkäämisestä ja keskeyttämisestä päättämisen.

Sen sijaan voimassa oleva 30 §:n 2 momentissa on säännös nykyisessä 18 §:n 4 momentissa tarkoitettuun täytäntöönpanon keskeyttämiseen. Ehdotetussa laissa tämä säännös siirrettäisiin 25 §:n 2 momenttiin, mutta esityksessä ei ole huomioitu tarvetta säätää päätösvallasta asiassa nykyistä 30 §:n 2 momenttia vastaavasti.

Vastineessa ehdotettu 4. lakiehdotuksen 30 §:n momenttijako on virheellinen. Oikeusministeriö ehdottaa seuraavanlaista korjausta (selvyyden vuoksi alla koko pykälä):

4. lakiehdotus

30 §
Päätösvalta
Yhdyskuntaseuraamustoimiston johtaja päättää toimenpiteistä, joita 24 a §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetusta törkeästä velvollisuuksien rikkomisesta aiheutuu.
Yhdyskuntaseuraamustoimiston johtaja päättää:

1) 15 §:ssä tarkoitetusta rangaistuksen alkamisajasta;
2) 16 §:ssä tarkoitetusta täytäntöönpanon aloittamisen lykkäyksestä ja keskeytyksestä sekä lykkäyksen ja keskeytyksen peruuttamisesta;
3) 17 ja 46 §:ssä tarkoitetusta täsmennetystä rangaistusajan suunnitelmasta;
4) 22 §:ssä tarkoitetun verinäytteen ottamisesta;
5) 24 §:ssä tarkoitetun noudon pyytämisestä;
6) 24 a §:n 1 momentissa tarkoitetusta huomautuksesta ja varoituksesta;
7) 25 §:n 2 momentissa tarkoitetusta täytäntöönpanon aloittamisen kieltämisestä tai täytäntöönpanon keskeyttämisestä;
8) 60 §:n 4 momentissa ja 76 §:ssä tarkoitetusta valvonnan lakkauttamisesta.
Jos asia ei siedä viivytystä, siitä voi päättää työjärjestyksessä määrätty vankilan johtaja, apulaisjohtaja taikka rikosseuraamusesimies.
Täytäntöönpanosta vastaava virkamies päättää valvontarangaistuksen rangaistusajan laskemisesta ja valvontarangaistuksesta ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä. Täytäntöönpanosta vastaava virkamies tai muu työjärjestyksessä määrätty täytäntöönpanoyksikön virkamies päättää 34 §:ssä tarkoitetun etsintäkuulutuksen antamisesta ja peruuttamisesta.
Valvoja tai muu työjärjestyksessä tehtävään määrätty Rikosseuraamuslaitoksen virkamies päättää:
1) 18 §:ssä tarkoitetusta täsmennetyn rangaistusajan suunnitelman muuttamisesta;
2) muusta 22 §:ssä tarkoitetusta päihteettömyyden valvonnasta kuin verinäytteen ottamisesta;
3) 23 §:ssä tarkoitetusta oikeudesta olla noudattamatta rangaistusajan suunnitelmaan sisältyvää velvollisuutta esteen vuoksi;
4) 24 a §:n 1 momentissa tarkoitetusta huomautuksesta;
5) 32 §:ssä tarkoitetusta matkakustannusten korvaamisesta;
6) 50 §:ssä tarkoitetusta turvatarkastuksesta.

Oikeusministeriö on myös tarkistanut kootusti 4. lakiehdotuksen johtolauseen sanamuodon. Vastineessa ja tässä täydentävässä vastineessa esitettyjen muutosten lisäksi johtolauseesta pitäisi korjata kaksi viittausvirhettä. Oikeusministeriö esittää johtolauseen lopulliseksi muotoiluksi seuraavaa:

4. Laki yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain (400/2015) 5, 29, 31, 74 ja 81 §, sellaisena kuin niistä on 31 § osaksi laissa 273/2019,
muutetaan 14–20 §, 22, 23, 25–27 ja 30 §, 38 §:n 2 momentti, 39 ja 46 §, 49 §:n 2 momentti 54 §, 55 §:n 1 momentti, 62 **~~§,~~ ja 66 §~~:n 2 momentti~~**, 67 §:n 1 momentti sekä **68,** 75, **84,** 86, 87 ja 91 §,
sellaisina kuin niistä ovat 18 § osaksi laeissa 385/2017 ja 273/2019, 19 ja 30 § osaksi laissa 385/2017, 26 § osaksi laissa 273/2019 ja **62 §** laissa 273/2019, sekä
lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 273/2019, uusi 5 momentti, lakiin uusi 22 a, 24 a ja 26 a §, 47 §:ään uusi 3 momentti ja lakiin uusi 86 a §,seuraavasti:

Oikeusministeriö toteaa, että vastineen sivulla 60 mainittu kirjoitusvirhe 5. lakiehdotuksen 41 §:ssä onkin ollut vain eduskunnan nettisivulla olleessa hallituksen esityksen versiossa. Varsinaisessa esityksessä virhettä ei ole.

Lakiehdotusten 5-10 osalta oikeusministeriöllä ei ole muuta täydennettävää vastineeseen.